

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar na
18. Blejskem strateškem forumu 2023**

Bled, 28. avgust 2023

Velja govorjena beseda.

*Spoštovane ekscelence,
spoštovana gospa predsednica Helenske republike Katerina Sakellariopoulou,
spoštovani gospe in gospodje!*

Veseli me, da ste se v tako velikem številu udeležili Blejskega strateškega foruma, ki iz leta v leto združuje voditelje iz vladnega sektorja in civilne družbe, ki imajo znanje, strast in predanost, da vplivajo na mednarodne zadeve. Vsem, ki prihajate iz tujine, izrekam prisrčno dobrodošlico v Sloveniji in se vam zahvaljujem, da podpirate forum in njegove cilje.

Letošnji forum ima tako kot vsi drugi podobni dogodki na svetu morda zelo specifičen naslov, vendar se ta pravzaprav vrti okoli enega samega globalnega vprašanja: kako se izogniti vojni in ohraniti mir.

Dlje ko sem predsednica Republike Slovenije, bolj se zavedam, da je to napačno vprašanje. Ker ko gre za mir, ne bi smelo biti nobenega vprašanja. Mir bi moral biti normalno stanje. Žal je videti, da so to vojne. Mir mora postati stalnica vsake družbe, ki se želi imenovati civilizacija.

Ne zanikam, da je moč pomembna, vendar menim, da je treba moč in njene vire temeljito raziskati. Menim, da je prikazovanje moči le površina veliko globljih in kompleksnejših odnosov med ljudmi in navsezadnje med narodi. Pomembno je, kako razumemo moč in kako jo uporabljamo.

Zato predlagam, da spregovorimo o poznavanju moči. Natančneje, na Blejskem strateškem forumu in drugod moramo spregovoriti o drugačnem, razmeroma preprostem vprašanju: »Kaj nas ločuje in kaj združuje?« To je resnični izziv upravljanja moči.

Vzemimo na primer **moč zaupanja**, ki je bila osrednja tema enega od prejšnjih forumov. Videti je, kot da ni več moči, ki bi nas lahko obdržala skupaj. Ne zaupamo si. Družbeni mediji niso bili izumljeni zato, da bi nas ločevali. Vendar počnejo prav to. Proučujemo namere drugih ljudi in drugih držav ter pogosto sklepamo na najslabše. Ne verjamemo, da so njihovi nameni iskreni. Kot pravnica lahko potrdim, da lahko pravo do neke mere pospešuje družbeni napredek. Lahko nas povezuje. Družbeni mediji, na primer, bi morali biti pravno urejeni. Toda zaupanja, gospe in gospodje, ni mogoče urediti z zakonom. Ni ga mogoče zapisati v ustavo ali mednarodno konvencijo. Če izgubimo zaupanje, ogrozimo temelje organizirane družbe.

Ali pa pomislite na **moč solidarnosti**. Solidarnost je pomembna tema letošnjega foruma. Ko pa se ozrem okoli sebe in vidim, kam gre svet, se vedno znova sprašujem, kaj se je zgodilo s to močjo. Pred približno sto leti so Evropejci doživljali nepopisno nasilje, brezposelnost, revščino, lakoto in smrtonosne bolezni. Doživeli so dve svetovni vojni. Zdaj, ko gre mnogim Evropejcem dobro, vračamo premalo. Samo v Evropi milijoni ljudi živijo pod pragom revščine. Solidarnost bi nas morala povezovati. Vendar nas odsotnost solidarnosti ločuje.

Kaj pa **moč demokracije**? Samo svobodni in izobraženi ljudje so dovolj ozaveščeni, da lahko izberejo svoj način življenja. Takšni ljudje bodo verjetno bolj inovativni in bodo prispevali k splošni moči svoje družbe. Veliko lažje bodo sodelovali s prijatelji in sodelavci z različnih delov sveta ter razvijali sočutje do drugih – ne bo jih strah, kaj jih čaka doma, če bodo preveč kritični do svojih vlad. Žal demokracija ni povsod po svetu, niti v Evropi, v celoti uveljavljena kot način življenja. To povzroča razočaranje in sčasoma izseljevanje najmlajših in najaktivnejših članov naših družb. Iz okolij z manj demokracije ali blaginje in več korupcije se selijo v kraje, kjer lahko uresničijo svoje želje in živijo dostojanstveno.

Drugi, bolj zloveški vidik moči demokracije je nevarnost njene zlorabe. To je nekaj, kar je z orodji, ki jih je prinesla četrta industrijska revolucija, postalo zaskrbljujoče preprosto in razširjeno. Dezinformacije, skrb za zasebnost ter mikro ciljanje volivcev ali potrošnikov brez njihove vednosti in privolitve so le nekatera vprašanja, ki se bodo z nadaljnjim razvojem tehnologije le še poglobljala.

Zato ne smemo nikoli podcenjevati **moči znanosti**. Znanosti lahko zaupamo in ji moramo zaupati. Vendar le, če so tudi znanstveniki vredni zaupanja. Ta pogoj je v dobi umetne inteligence ključen. Za upravljanje te moči potrebujemo dobro globalno ureditev. S tem se strinja tudi generalni sekretar Združenih narodov, ki je podprl predlog za ustanovitev mednarodnega nadzornega organa za umetno inteligenco, podobnega Mednarodni agenciji za jedrsko energijo.

Ponižnost in skromnost, gospe in gospodje, sta naslednja moč, ki jo želim obravnavati. Že stoletja vrednota naše civilizacije ni »manj je več«, temveč dobiček, ki se izraža kot »gospodarska rast«. Živimo v iluziji, da bodo naša gospodarstva rasla

večno. Namesto tega bi si morali prizadevati za manj, a boljše. Vsak korak k uresničitvi ciljev trajnostnega razvoja pomeni korak stran od izumrtja človeštva.

*Nikjer, dobesedno nikjer, ni naše pomanjkanje moči za upravljanje moči tako vidno kot pri spoprijemanju naših držav z resnično mogočno močjo: **močjo narave**. Pred kratkim smo to moč izkusili v Sloveniji. Uničujoče poplave v moji deželi*

[...]

Ekscelence, gospe in gospodje, vedno sem upala, da bo groba sila narave Sloveniji prizanesla. Zdaj srčno upam, da bo mogočna sila narave prizanesla vašim državam in življenjem vaših bližnjih.

Solidarnost je bila in je v takih okoliščinah ključna za vse nas. Sloveniji so pomagale številne države, ki so se udeležile foruma. Hvala vsem. Tudi Slovenija vam bo vedno pomagala.

Kar se je tukaj zgodilo, je jasen opomin na to, na kar nas znanstveniki opozarjajo že desetletja. V boju proti podnebnim spremembam smo izgubili že veliko bitk. Še vedno pa lahko storimo veliko, da se podnebnim spremembam prilagodimo in storimo vse, kar je v naši moči, da se temperatura na Zemlji ne bi več poviševala. Upam, da bo človeštvo končno sprejelo to realnost povsod po svetu. V praksi je treba sredstva uporabiti tam, kjer so potrebna, ne le v teoriji in političnih deklaracijah.

Spoštovane ekscelence, gospe in gospodje. Čaka nas čudovit glasbeni večer z našimi posebnimi gosti ter tem izjemnim mladim skladateljem in njegovim orkestrom, ki je tukaj za menoj. Prepričana sem, da bo to več kot le še en koncert, da bo to praznovanje ustvarjalne tradicije foruma. To je tradicija, ki je v vseh teh letih pokazala, kako lahko glasba, vizualna umetnost in umetnost na splošno pogosto dosežejo tisto, česar diplomacija, ekonomija in »trda moč« ne morejo. Želim vam navdihujoč večer in prijetno bivanje na Bledu.